

Vlaams
Parlement

ingediend op **1072** (2016-2017) – Nr. 1
13 februari 2017 (2016-2017)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Herman De Croo en Joris Poschet

over de brexit en de toekomstige relatie
tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting van ambassadeur Alison Rose	4
2. Vragen en opmerkingen van de leden	5
3. Antwoorden van ambassadeur Alison Rose	8
4. Bijkomende vragen en opmerkingen van de leden	10
5. Aanvullende antwoorden van ambassadeur Alison Rose	12
Gebruikte afkortingen	14

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed vond op 31 januari 2017 een gedachtewisseling plaats met ambassadeur Alison Rose, over de brexit en de toekomstige relatie tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk.

1. Inleidende uiteenzetting van ambassadeur Alison Rose

Alison Rose, ambassadeur van het Verenigd Koninkrijk, herinnert eraan dat premier David Cameron in 2013 beloofde dat hij, als hij de volgende verkiezingen zou winnen, een referendum zou houden over het Britse lidmaatschap van de Europese Unie. Een van de redenen voor die belofte was de gevoelige immigratiekwestie. De Britse bevolking nam toe van 59 miljoen in 2000 tot 63 miljoen in 2011 en 65 miljoen in 2015. De schatting is dat het er 67 miljoen Britten zullen zijn in 2020. Die toename zette een sterke druk op openbare diensten: scholen, ziekenhuizen, woningen. De publieke steun voor het vrije verkeer van mensen in de EU daalde. In 2015 won David Cameron de verkiezingen en kreeg daardoor een democratisch mandaat voor een referendum over het EU-lidmaatschap. Hij overlegde met andere Europese leiders en probeerde de Britse kiezers te overtuigen om in de EU te blijven. Elke kiezer kreeg een regeringsbrochure met de voordelen van lidmaatschap. Uiteindelijk besloot 52 percent van de Britse kiezers ervoor om uit de unie te stappen. De regering heeft dat aanvaard, David Cameron is afgetreden en Theresa May werd de nieuwe Britse premier.

Theresa May heeft zich in haar recente toespraak op het World Economic Forum in Davos optimistisch getoond. Ze zei te geloven in de kracht van de publiek-private samenwerking om de wereld van morgen beter te maken dan die van vandaag. Vrije handel, partnerschap en mondialisering komen de wereld ten goede. Alleen door een open en handelsgerichte natie te zijn die zich internationaal oriënteert, kan het Verenigd Koninkrijk een succes maken van de brexit, voor zichzelf, maar ook voor de Europese Unie.

Premier May beseft dat te veel mensen met lage lonen denken dat vrije handel, partnerschap en mondialisering voor hen niet werken. De keuze voor een brexit was een keuze voor verandering. De heersende partijen moeten tonen dat zij die verandering kunnen brengen. Daarom stelt Theresa May een nieuwe strategie voor industrieel beleid voor, met een nieuwe overheidsaanpak. Het is niet genoeg dat de regering op de achtergrond en uit de weg van bedrijven blijft. Ze moet ook toewerken naar een nieuwe, actieve rol, een rol waarin ze bedrijven steunt, waardoor ook elke uithoek van het Verenigd Koninkrijk in de voordelen van succesvolle bedrijven kan delen. Aan wie zich buitengesloten voelt, moet worden getoond dat vrije markten, vrije economieën en vrije handel een goede toekomst kunnen bieden. Volgens Theresa May is de keuze voor brexit niet alleen een stem voor verandering, maar ook een stem voor meer controle en meer parlementaire democratie. De parlementaire soevereiniteit is de basis van de Britse grondwet.

De brexitstem is geen stem voor een verzwakking van de Europese Unie. Premier Theresa May zei daarover in haar toespraak in de VS voor de Republikeinse Partij dat een succesvolle EU in het overweldigende belang van het Verenigd Koninkrijk en de wereld is. Het Verenigd Koninkrijk stapt uit de EU maar niet uit Europa. Het deelt de Europese waarden en het wil een nieuw strategisch partnerschap met de EU.

De ambassadeur vervolgt met meer details over de strategie voor de brexit. Op 17 januari vatte Theresa May die strategie samen in twaalf punten, waarvan de spreker de belangrijkste zal toelichten. Vooreerst wil het Verenigd Koninkrijk voor zo veel mogelijk duidelijkheid zorgen. Zo zal het Europese communautair acquis in Britse wetgeving omgezet worden, waardoor in het VK de dag na de brexit dezelfde wetten zullen gelden als de dag voordien, bijvoorbeeld aangaande de

rechten van de werknemers. Het VK zal de eenheidsmarkt en de Europese Economische Ruimte verlaten, maar wil een omvattend en ambitieus vrijhandelsakkoord. Het wil daarmee de best mogelijke toegang tot de eenheidsmarkt in beide richtingen verzekeren. Voorts wil het tariefvrije handel met de EU zodat grensoverschrijdende handel zo eenvoudig mogelijk is. Het Verenigd Koninkrijk wil een douaneakkoord met de Europese Unie maar het wil ook nieuwe handelsakkoorden met andere landen. Om die reden zal het geen deel uitmaken van de gemeenschappelijke handelsunie, noch van het gemeenschappelijke externe tarief.

Het Verenigd Koninkrijk wil met de EU samenwerken voor andere belangrijke beleidslijnen, zoals wetenschap en innovatie. Ook de strijd tegen terrorisme en tegen zware misdaden zoals moderne slavernij, zal samen met de Europese partners gevoerd worden. Het VK wil ook meewerken op het terrein van het buitenlandse beleid.

Op de tweede plaats wil het Verenigd Koninkrijk meer controle over de eigen wetten en wil het niet langer onder de jurisdictie van het Europese Hof van Justitie vallen. Het wil ook mensen controleren die vanuit de EU naar het Verenigd Koninkrijk komen. Een goed gecontroleerde immigratie biedt voordelen, maar de stem voor een brexit was duidelijk een stem voor meer controle op migratie. Voor de EU-burgers die al in het Verenigd Koninkrijk zijn en voor de Britten die al in de EU zijn, wil het VK zo snel mogelijk een akkoord dat hun rechten garandeert.

Het hoogste gerechtshof van het Verenigd Koninkrijk heeft geoordeeld dat het Britse parlement de premier de toestemming moet geven om artikel 50 van de grondwet te activeren en zo het proces te starten om uit de EU te stappen. De wet daartoe werd vorige week voorgesteld. Het blijft de bedoeling om de brief over artikel 50 voor eind maart 2017 te versturen. Dan vat de tweejarige onderhandelingsperiode aan. In die periode moet er een akkoord komen over het scheidingsverdrag. Het Verenigd Koninkrijk wil echter ook een akkoord over een nieuw strategisch partnerschap. Het is in niemands belang om na die twee jaar op een klip te varen. Het Verenigd Koninkrijk wil geen lange overgangsperiode tussen de oude en de nieuwe relatie, hoewel er uiteraard een zekere periode nodig is om de nieuwe relaties te implementeren. Dat zal bedrijven de tijd geven om zich voor te bereiden op nieuwe regelingen. Elk onderdeel, bijvoorbeeld immigratie en samenwerking bij de bestrijding van misdaden, zal misschien een aparte regeling en een aparte overgangsperiode vergen.

Kortom, de onderhandelingen zullen niet eenvoudig zijn. Er zal een periode van onzekerheid zijn. Het doel is een nieuw partnerschap tussen het Verenigd Koninkrijk en zijn vrienden, burens en bondgenoten van de Europese Unie. Die nieuwe relatie moet goed zijn voor het Verenigd Koninkrijk én voor de EU, om een toekomst met meer welvaart te bieden aan alle burgers.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

Karl Vanlouwe zegt dat de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, Frederica Mogherini, uitgehaald heeft naar de Britse minister van Buitenlandse Zaken Boris Johnson. Ze zei dat het Verenigd Koninkrijk geen handelsakkoord mocht afsluiten met de VS vooraleer de brexit een feit is. Toch tekende de Britse premier Theresa May een akkoord met de nieuwe Amerikaanse president om handelsonderhandelingen te starten. Kan de ambassadeur de daar gemaakte afspraken toelichten en aangeven hoe die rijmen met de verzuchtingen van de Europese Unie?

Theresa May beloofde voorts een akkoord dat ervoor moet zorgen dat er geen bijkomende handelstariefmaatregelen van de Wereldhandelsorganisatie moeten worden opgelegd. De hoofdonderhandelaar van het Europees Parlement, Guy Verhofstadt, noemde dat technisch onhaalbaar. Wat is de commentaar van de ambassadeur op die uitspraak? Hoe ziet zij de brexit in het licht van de verplichtingen van de WHO?

Ivan Rogers, voormalig ambassadeur bij de EU, liet optekenen dat volgens hem een handelsakkoord tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk niet zal afgerond zijn voor 2020. Wat is de reactie van de ambassadeur op die voorspelling? Hoe schat de Britse regering de timing van de onderhandelingen tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk en tussen de VS en het Verenigd Koninkrijk in? Wat denkt de ambassadeur over de cliffhangerperiode tussen de oude en de nieuwe regeling? Tot slot wil de spreker graag de afspraken tussen Theresa May en Donald Trump over de NAVO-verplichtingen kennen.

Güler Turan zegt dat er onzekerheid heerst over de brexit, niet alleen bij de Britse werknemers die vrezen voor hun baan, maar ook in België, een land dat leeft van de export. Het komt er dus op aan de negatieve effecten op de handel zo beperkt mogelijk te houden. Er is echter geen betere deal mogelijk dan lidmaatschap. Europa ijvert immers voor de welvaartstaat en voor fiscale aangelegenheden en strijdt tegen de klimaatverandering. Hoe schat het Verenigd Koninkrijk het effect van de brexit op de Vlaams-Britse handel in? Verwacht de ambassadeur dat andere Europese landen ook uit de unie zullen stappen?

Europa wil niet dat het Verenigd Koninkrijk een valsspeler wordt. De belangrijkste Europese uitdaging blijft de strijd tegen de fiscale, sociale en milieudumping, iets wat eigenlijk mede oorzaak was van de brexit. Zal het Verenigd Koninkrijk daarin een loyale partner zijn? Philip Hammonds uitspraak dat de brexit van het Verenigd Koninkrijk een belastingparadijs voor bedrijven zal maken, stemt het lid niet gerust. Kan de ambassadeur garanderen dat er geen neerwaartse fiscale spiraal zal ontstaan?

Het eurorealisme en het neonationalisme leiden net tot minder controle. Sp.a maakt zich zorgen over de buitenlandse reizen van Theresa May, die nieuwe handelsakkoorden met de VS en Turkije blijkbaar verkiest boven snelle onderhandelingen over een nieuw Europees partnerschap. Waarover gingen die gesprekken en zijn er afspraken over nieuwe handelsrelaties?

Joris Poschet zegt namens CD&V dat de beslissing om uit de Europese Unie te stappen een fout is, die enkel tot een lose-losesituatie zal leiden. Na enkele maanden onduidelijkheid over de aard van de relaties, heeft de Britse regering resoluut voor een harde brexit gekozen. Ze wil blijkbaar een volledige controle krijgen over de grenzen en ze wil niet langer onder Europese jurisdictie vallen. Premier Theresa May stelde duidelijk dat haar voorstellen in geen geval het lidmaatschap van de eengemaakte markt inhielden.

De studiedienst van de Vlaamse Regering berekende dat de harde brexit tegen 2030 een economische en strategische impact van 2,5 percent zal hebben op het Vlaamse bbp ten gevolge van de handelsbarrière, maar ook van een economische recessie in het Verenigd Koninkrijk. Ondanks die economische impact, is Vlaanderen niet van plan het VK 'le beurre, l'argent du beurre et le sourire de la crémière' te geven. Dat zou de anti-EU-krachten in andere lidstaten enkel brandstof geven. Op lange termijn zou dat het bedrijfsleven duurder te staan komen dan een correct en strak standpunt. Om het met de woorden van Theresa May te zeggen: "Brexit means Brexit, out means out, no cherry-picking."

Hoe schat de ambassadeur de impact in van de brexit en van de keuze voor de harde variant ervan op het onafhankelijkheidstreven van Schotland? Theresa May beloofde haar Ierse collega Enda Kenny een "seamless, frictionless border" tussen Noord-Ierland en de Ierse Republiek. Hoe valt dat te rijmen met het streven naar een volledige controle over de Britse grenzen?

In welke mate acht de ambassadeur het mogelijk dat het Britse parlement uiteindelijk toch nog een softe brexit afdwingt? Zo het Verenigd Koninkrijk een zeer gunstig belastingstelsel invoert, hoe zal het dan de minderinkomsten compenseren?

Voor CD&V blijven goede relaties met het Verenigd Koninkrijk belangrijk. Net daarom is een nieuw akkoord tussen de EU en het VK zo nodig. Uiteraard verkiest zijn partij dat het Verenigd Koninkrijk in de douane-unie en de interne markt blijft, maar daar beslist zij helaas niet alleen over.

Wouter Vanbesien betreurt namens Groen dat de EU voor het eerst in zijn bestaan kleiner wordt. Positief had kunnen zijn dat door het wegvallen van het Verenigd Koninkrijk, dat nogal wat eurosceptici telt, de unie meer kon integreren. Momenteel heeft de komende brexit echter niet tot enthousiasme geleid bij de overblijvers om beter en dieper samen te werken. Integendeel, het heeft tot een verlammende angst geleid dat anderen het Britse voorbeeld zullen willen volgen. De landen weten niet hoe ze het vertrouwen van hun burgers in Europa kunnen herstellen. Meer vertrouwen kan alleen maar door goed beleid en goede instituties.

Op welke manier worden de regionale parlementen van Schotland en Noord-Ierland betrokken bij de brexit? Het lijkt wel of de Britse regering hun geen rol gunt. Is een nieuw referendum over een nieuw akkoord met de Europese Unie denkbaar? De spreker sluit zich aan bij het pleidooi om de fiscale concurrentie niet op de spits te drijven. Europa moet duidelijk zijn over zijn standpunten, maar die zijn in ieder geval anders dan die van de Amerikaanse president Donald Trump. Aan welke kant zal het Verenigd Koninkrijk staan als het ooit moet kiezen tussen beide visies?

Herman De Croo wijst op het belang van de handel tussen België en het Verenigd Koninkrijk. Hij ziet vijf realistische mogelijkheden: een Europese economische ruimte naar Noors model, bilaterale overeenkomsten zoals met Zwitserland, een unie zoals met Turkije, een handelsverdrag zoals CETA met Canada, of de harde aanpak, zijnde de regels van de WHO. Waar zal het Verenigd Koninkrijk voor kiezen? Met het VK verliest de EU haar sterkste militaire partner en de resterende landen zullen dus meer moeten bijdragen aan veiligheid. De vrees bestaat dat het Verenigd Koninkrijk zijn eigen weg zal gaan, misschien deels gecompenseerd door de NAVO. De spreker kijkt ook uit naar de antwoorden op de al gestelde vragen over Ierland en Schotland.

Tom Van Grieken roemt de moed van de Britten die nu opnieuw baas worden in eigen land. Ze zijn opgekomen voor hun eigen identiteit, soevereiniteit en vrijheid. Een bindend referendum is in België echter niet mogelijk. Vlaams Belang is jaloers op het democratische proces dat in het Verenigd Koninkrijk wel mogelijk is.

Het lid vraagt of 2019 nog haalbaar is als scheidingsdatum. Met het Verenigd Koninkrijk gaat er wel een belangrijke partner in de strijd tegen een immer uitbreiden van de Europese Unie verloren.

Welke suggesties heeft de ambassadeur voor de Vlaamse Regering om de scheiding zo vlot en collegiaal mogelijk te laten verlopen met een win-winsituatie

voor beide partijen? Het Verenigd Koninkrijk is immers een bevoorrechte partner van Vlaanderen. Voorts vraagt hij een reactie op de harde uithaal van koning Filip, een ondemocratisch staatshoofd, dat de brexit haaks staat op de traditie van openheid en vrijgevigheid van het Verenigd Koninkrijk, dat het de klok terugdraait in een utopische nostalgie.

Rik Daems zegt dat de gepercipieerde hardheid in de toezeggingen van de Britse premier Theresa May niet bijdraagt tot een gunstig klimaat voor de onderhandelingen. Diverse actoren in het politieke en economische leven vroegen hem die boodschap vandaag over te brengen. Maakt het Verenigd Koninkrijk in de brexit een onderscheid tussen het algemeen regelgevend economisch gebeuren en veiligheid in de brede zin van het woord en de NAVO?

Voorts wil hij weten wat de ambassadeur denkt over de toekomstige politieke stabiliteit van Groot-Brittannië. Uit de stemresultaten van het referendum blijkt dat het land verdeeld is en niet verenigd is achter één project. Noch Schotland, noch Noord-Ierland, noch de brede Londense regio steunen immers de brexit. Is een stabiel akkoord wel mogelijk gezien die verdeeldheid en gezien de bevoegdheden van bijvoorbeeld Schotland op bepaalde relevante terreinen?

De ambassadeur zegt een zo vrij mogelijk economisch akkoord te willen met Europa, maar de meest verregaande versie was er met het lidmaatschap. Eigenlijk was het de meeste Britten vooral te doen om het vrij verkeer van personen en brachten ze een stem uit tegen vreemdelingen. UKIP voerde onder meer campagne met het argument dat het Verenigd Koninkrijk alle centen van Europa zou terugkrijgen en dan in de sociale zekerheid zou steken, om op de dag van de verkiezing dan te zeggen dat dit het enkel een grap was. Ook de leugens van de campagne zouden voor instabiliteit kunnen zorgen. De spreker is er trouwens niet van overtuigd dat de uitslag van het referendum vandaag dezelfde zou zijn, wat overigens geldt voor elke verkiezing.

3. Antwoorden van ambassadeur Alison Rose

Het Verenigd Koninkrijk heeft duidelijk gezegd dat het geen formele handelsonderhandelingen kan starten tot het de Europese Unie verlaten heeft, zegt ambassadeur *Alison Rose*. Niets houdt echter gesprekken tegen en daartoe is het VK ook bereid met de EU. Die houdt de boot echter zelf af onder het motto 'no negotiations without notification'. Ondertussen heeft Theresa May de premier van elke lidstaat ontmoet. Het klopt dus helemaal niet dat ze in Whitehall heeft zitten wachten op een telefoontje uit de Trump Tower.

De persconferentie over de ontmoeting met de Amerikaanse president was duidelijk: de gesprekken tussen Trump en May gingen over de grondslag voor een handelsakkoord. Ook als lid van de Europese Unie was het Verenigd Koninkrijk een grote voortrekker van een handelsakkoord met de VS. Het tracht dus zeker niet de EU in dergelijke kwesties te benadelen.

Wat de WHO betreft, gaf Theresa May in haar speech aan hoe ze de in- en uitgangsrechten (customs) ziet, maar heeft ze geen voorkeur geuit over de manier waarop dit dient te worden gerealiseerd. Het Verenigd Koninkrijk wil vrije handel met Europa, waarbij de grenzen zo weinig mogelijk hinder stellen. Het heeft geen vooraf bepaalde mening of dat dan via een nieuw douaneakkoord, een geassocieerd lidmaatschap of een andere methode moet gebeuren. Het Verenigd Koninkrijk is de eerste om toe te geven dat dit niet noodzakelijk gemakkelijk zal zijn. Met wat goede wil om het te laten uitdraaien in het voordeel van zowel het Verenigd Koninkrijk als de EU, moet het wel mogelijk zijn om oplossingen te vinden. Het startpunt is alvast beter dan met andere handelspartners, tussen de lidstaten en het Verenigd Koninkrijk is er regelgevende convergentie. Het

Verenigd Koninkrijk heeft zich ertoe verbonden om die regels van de dag voor de brexit ook de dag nadien te laten gelden, inclusief de Europese wetgeving over de werknemersbescherming. De ambassadeur ontkent ten stelligste dat het Verenigd Koninkrijk de EU verlaat voor een race to the bottom op het vlak van arbeidsnormen.

Ze krijgt soms het gevoel dat sommige EU-functionarissen de toekomst van het VK zo vreselijk mogelijk willen voorstellen, in de hoop dat het land zich zal bedenken. Dat is de reden waarom Theresa May zo resoluut blijft herhalen "brexit means brexit": het VK gaat weg. De voorkeur gaat ondubbelzinnig uit naar een strategisch partnerschap, een uitgebreid handelsverdrag, een hecht partnerschap inzake buitenlands beleid, veiligheid en terrorismebestrijding. Philip Hammonds uitspraak over alternatieven was gericht tegen diegenen die vinden dat het Verenigd Koninkrijk zich nu maar moet tevredenstellen met de kruimels die van de tafel vallen. Dat zijn trouwens geen Belgen. Het VK wil dat niet, het deelt de Europese waarden en wil een strategisch partnerschap, maar het heeft andere opties en zal niet om het even welke deal aanvaarden.

Het Verenigd Koninkrijk blijft toegewijd aan de NAVO en het kreeg president Trump zo ver om zich helemaal achter die organisatie te scharen. Het blijft wel zeggen, maar dat deed het ook al voor de ontmoeting met Donald Trump, dat alle lidstaten moeten streven naar 2 percent. En dat de NAVO evenveel dient te focussen op de bestrijding van terrorisme en cyberoorlogen als op meer conventionele vormen van oorlog. Door zo snel met Donald Trump samen te zitten, kreeg Theresa May hem wel zo ver om akkoord te gaan met het belang van de NAVO. Het VK heeft niet het gevoel te moeten kiezen tussen de EU en de NAVO. Het is bereid te zeggen wat het denkt, hoewel niet altijd in het openbaar. Zo heeft het Verenigd Koninkrijk al gezegd het niet eens te zijn met de huidige immigratiecontrole.

Dat er een periode van onzekerheid zit aan te komen, ontkent het Verenigd Koninkrijk niet, maar het zal zeker geen tien jaar zijn. Dat is waarom het vastberaden is om dit zo snel mogelijk te doen. Ivan Rogers rapporteerde, zoals ambassadeurs horen te doen, wat hij rond zich hoorde, niet zijn persoonlijke mening. Om het te laten vooruitgaan, wil het Verenigd Koninkrijk de scheidings-overeenkomst tegelijk onderhandelen met het nieuwe strategische partnerschap en het uitgebreide handelsverdrag. Na die twee drukke jaren, volgt er dan een periode van implementatie, die kan verschillen naargelang het onderwerp, anders voor financiële diensten dan voor migratie. Dat is heel wat anders dan een overgangperiode terwijl nog niet duidelijk is wat volgt. De ambassadeur weet trouwens uit ervaring dat de Europese Unie beter werkt als er een duidelijke deadline is.

Het is helemaal niet in het belang van het Verenigd Koninkrijk om de Europese Unie te verzwakken. Ook in de VS heeft Theresa May dat glashelder gemaakt. Dat is trouwens evenmin in het belang van de wereld.

Wat de cherrypicking betreft, is het zo dat een goed akkoord ook in het belang van de Europese Unie is. Twintig landen verkopen, net als België, meer aan het Verenigd Koninkrijk dan dat het VK van hen koopt. Dat voordeel blijkt ook uit de activiteiten van het financiële district Londen. Zowat 60 percent van de activiteiten van de EU-kapitaalsmarkten verlopen via het Verenigd Koninkrijk. Banken gevestigd in het Verenigd Koninkrijk verleenden in 2015 meer dan 1,1 miljard van de grensoverschrijdende leningen aan de EU. Zowat de helft van eigenvermogensinvesteringen in 2014 waren in bedrijven op het Europese vasteland. Dat raakt niet alleen diegenen die met hedgefondsen, fusies of vermogens bezig zijn, maar ook wie een hypotheek, een verzekering, pensioenen of spaargelden heeft. Het Londense financiële centrum is een centraal punt in een

complex ecosysteem, van een enorme schaal en een diepgang, van belang voor de Europese Unie. Het is onmogelijk dat elders te dupliceren in twee jaar. Een goed en diepgaand handelsverdrag is dus in beider belang.

Zoals kanselier Angela Merkel al zei, maakte het Verenigd Koninkrijk nooit deel uit van de eurozone of van Schengen. De brexit heeft geen enkele impact daarop. De EU is dus vrijer om te integreren zo ze dat wil. Het Verenigd Koninkrijk heeft daar niets aan te zeggen behalve dat het de unie het allerbeste wenst. Het wil niet dat ze faalt.

De trends die tot de brexit leidden, spelen ook in andere landen. Het is belangrijk die aan te pakken. Het Verenigd Koninkrijk tracht dat te doen door zijn gemoderniseerde industriële strategie, die veel meer intervenueert, wat een grote ommekeer is. Daardoor wil het ervoor zorgen dat iedereen het gevoel heeft te profiteren. Ze is het ermee eens dat de Europese Unie een visie moet vinden die haar bevolking inspireert. Als dat enkel is de mensen voor te spiegelen hoe eng het is buiten de unie, dan wil de ambassadeur haar gehoor ontmoedigen: het Verenigd Koninkrijk heeft het project van de angst geprobeerd en ronduit gezegd, het werkt niet. Positivisme is een beter wapen voor de EU.

Theresa May heeft duidelijk gemaakt dat alle regio's en naties van het Verenigd Koninkrijk baat hebben bij een goed akkoord. Het systeem in het VK is evenwel anders dan het Belgische. De brexit is geen gedecentraliseerde bevoegdheid, zoals ook het hooggerechtshof bevestigde. Alle parlementen kunnen hun visie geven, maar het is het parlement in Westminster dat uiteindelijk beslist.

Geen van de vijf modellen die Herman De Croo zo-even beschreef, is het juiste voor het Verenigd Koninkrijk. Het is nooit eerder voorgekomen dat een land zoveel regels gemeenschappelijk had met zijn onderhandelingspartner. Om die reden wil het VK een aangepast model. De ambassadeur vindt het onderscheid tussen een harde en een zachte brexit dan ook ietwat artificieel. Het Verenigd Koninkrijk wil gewoon voor alle kwesties de beste oplossing. Dat neemt niet weg dat het, van bij het begin, enkele duidelijke grenzen bepaald heeft. Het Verenigd Koninkrijk wil bepaalde controles over het vrij verkeer van personen, maar is helemaal bereid te aanvaarden dat de EU dan ook in de andere richting controles installeert. De andere leden van de Europese Unie vonden dat het Verenigd Koninkrijk daardoor niet in de eengemaakte markt kon blijven. Het VK aanvaardde dat. Daarnaast wil het niet langer onder het Europese Hof van Justitie vallen. Ook dat is trouwens een voorwaarde om in de eengemaakte markt te blijven.

Het debat om artikel 50 in werking te stellen, startte vandaag in het Britse parlement. Het parlement zal ook kunnen stemmen over het akkoord, maar een tweede referendum komt er in geen geval. Bij het referendum was glashelder dat het Verenigd Koninkrijk stemde als land, net zoals het lidstaat is als een geheel. Het doel is een akkoord waarbij alle onderdelen van het land een toekomst zien. Het klopt dat de brexit het Verenigd Koninkrijk verdeeld heeft. En het blijft moeilijk, debat voeren is nu eenmaal inherent aan een democratie. Theresa May heeft het correct aangepakt om zo positief mogelijk om te gaan met de situatie, zonder te tornen aan de beslissing van het volk.

4. Bijkomende vragen en opmerkingen van de leden

Karl Vanlouwe verwijst naar het gisteren voorgestelde rapport van de Brexit High Level Group. Die berekende dat Belgische bedrijven voor ongeveer 1,6 miljard euro aan exporttaksen naar het Verenigd Koninkrijk zullen moeten betalen. Het zou voornamelijk een invloed hebben op de chemie-, de auto-, de farma-

industrie, de textielbedrijven en de voedingssector. Is er een soortgelijke studie gemaakt over de invloed op het Verenigd Koninkrijk?

Het is gemakkelijk te zeggen dat het Verenigd Koninkrijk als een land gestemd heeft. Binnenslands zijn er alvast grote verschillen. Dat is in België overigens niet anders, wat nogmaals gebleken is bij het CETA-akkoord: Vlaanderen was voor, Wallonië is geplooid, de handelsbelangen met Canada verschillen dan ook.

Hoe ziet de ambassadeur de toekomstige vestigingsplaats van instellingen als het European Medicines Agency en de European Banking Authority die gevestigd zijn in het Verenigd Koninkrijk?

De antwoorden van de ambassadeur stellen *Güler Turan* niet gerust. Ze is het ermee eens dat de brexit geen strijd mag worden, niemand dient gestraft te worden. Ze beklemtoont dat de huidige problemen niet stoppen aan de grenzen: het klimaat, maatschappelijk verantwoord ondernemen enzovoort. De ambassadeur heeft het zo veel over de vrijhandel gehad dat te vrezen valt dat het Verenigd Koninkrijk de andere kwesties ondergeschikt vindt in het neonationalistische verhaal waar het iedereen dreigt in mee te sleuren. De kwestie is of de EU op het VK kan blijven rekenen als partner voor de klimaatuitdagingen, maar ook voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Is het de bedoeling van het Verenigd Koninkrijk om met de VS en Turkije tot een level playing field te komen, zodat de Europese Unie zich grote zorgen moet maken? Het lid is het er wel mee eens dat er niet moet worden getalmd. Tot slot wil ze weten of het Verenigd Koninkrijk bereid is in het nieuwe strategische partnerschap de strijd tegen belastingontwijking en fraude op te nemen.

Ward Kennes hoorde geruststellende antwoorden over de NAVO en de gezamenlijke strijd tegen terrorisme en cyberoorlog, maar stelt vast dat er toch nog heel wat onduidelijkheden blijven. De antwoorden over Schotland en Ierland waren ontwijkend, wat hij begrijpt. Als er instellingen, diensten of bedrijven wegtrekken, dan zal dat op korte termijn tot spanningen leiden. Dat de relaties met Europa verkillen en die met de nieuwe Amerikaanse president warmer worden, is een reden tot ongerustheid, onder meer voor arbeids- en fiscale voorwaarden. Als de scheiding op die vlakken niet goed aangepakt wordt, dan kunnen de partijen elkaar nog veel pijn doen. Hoe gedetermineerd is de Britse regering om niet te vervallen in een race to the bottom en een lageloonland te worden met een gedevalueerde munt en sociale zekerheid?

Wouter Vanbesien vraagt hoe in het Verenigd Koninkrijk het vertrouwen in de politieke wereld in de gaten gehouden en aangepakt wordt. Niet alleen de periode voor het referendum, met valse beloftes, maar ook de periode nadien was woelig, met persoonlijke afrekeningen in de politiek. Heeft dat een knauw gegeven aan het geloof in de parlementaire democratie, nochtans een van de pijlers van de nieuwe democratie? Heeft hij het juist begrepen dat de Britse regering af wil van project 'angst' en een interventionistische industriële strategie wil voeren? En zo ja, heeft dat succes, of is het nog te vroeg om daar iets over te zeggen?

Is de nieuwe geopolitieke situatie waarbij zowel de Verenigde Staten als het Verenigd Koninkrijk meer op zichzelf willen staan, een reden te meer dat ze nucleaire wapens denken nodig te hebben? Of is de verbrokkelende wereld net een reden om deel te nemen aan de onderhandelingen over een wereldwijde ban op nucleaire wapens?

Herman De Croo herinnert aan het eerste referendum in 1975 toen 67 percent in het VK stemde voor toetreding tot de EU. Desondanks trad het Verenigd Koninkrijk niet toe tot Schengen, noch tot de eurozone. Dat kwam bovenop het andere metrische stelsel, het links rijden enzovoort. Kortom, het VK heeft zijn

uitzonderingspositie behouden. Is het Verenigd Koninkrijk na de vele jaren waarmee het een bijzondere band had met de andere lidstaten, van plan hen nu te behandelen zoals landen als Canada of Turkije?

Tom Van Grieken excuseert zich voor de opmerkingen die sommige parlementsleden hier hebben gemaakt. Gezien de enorme staatsschuld, de economische stilstand en het enorme aantal parlementen voor een klein grondgebied heeft België volgens hem geen lessen te leren aan het Verenigd Koninkrijk. Hij spreekt tegen dat alle Vlamingen kleine Verhofstadts zijn die als chihuahua's tegen een Deense dog blaffen. Er zijn ook heel wat Vlamingen die er vertrouwen in hebben dat het Verenigd Koninkrijk als grootmacht zijn eigen boontjes kan doppen. Hij vraagt enkel een goede verstandhouding en collegialiteit zodat de Vlaamse jobs en economie er niet onder te lijden hebben. Het lid dringt tot slot aan op een antwoord op zijn vraag over de uitval van het Belgische staatshoofd tegen de brexit.

Rik Daems ziet eensgezindheid over de wenselijkheid van goede afspraken. Of dat dan een harde of softe brexit genoemd wordt, maakt inderdaad niet veel uit. Hij is in ieder geval blij dat de ambassadeur zegt het economische van het militaire te zullen scheiden. De EU kan zich echter geen akkoord permitteren waardoor het Verenigd Koninkrijk beter af is na de brexit dan ervoor. Dat is de valkuil voor een goed akkoord.

5. Aanvullende antwoorden van ambassadeur Alison Rose

Ambassadeur *Alison Rose* zegt vooreerst dat ze de openheid van de commissieleden apprecieert en dat ze geen schrik heeft van moeilijke of uitdagende vragen. Eerlijkheid zorgt immers voor meer inzicht in elkaars situatie. Voor de brexit zijn er al heel wat onderzoeken gebeurd over de invloed op de taksen. Die onderzoeksresultaten zijn publiek. De ambassadeur las de aanbevelingen maar de rest van het rapport van de High Level Group on Brexit nog niet, maar het Verenigd Koninkrijk wil dat soort frictie niet aan de handel in Europa toevoegen. Theresa May wil tariefvrije handel met Europa. De bevoorradingsketens tussen het VK en heel wat Europese landen zijn goed geïntegreerd, daarom is een goed douaneakkoord zo belangrijk. Het Verenigd Koninkrijk verlaat de EU en zal dus geen inspraak meer hebben op interne facetten. België is bijvoorbeeld sterk in biowetenschappen. Theresa May wil dat het Verenigd Koninkrijk daar sterk in blijft en goed blijft samenwerken met de EU en België. Het Verenigd Koninkrijk zal hoe dan ook onderhandelen met de EU en niet apart met de lidstaten. Hoewel het denkbaar is dat het tegelijk meer zal inzetten op de bilaterale relaties.

Op het vlak van de klimaatverandering blijft het Verenigd Koninkrijk zeer toegewijd aan het verminderen van het aandeel van fossiele brandstoffen (decarbonisering) bij zijn industrie. Het is trouwens het enige G7-land dat de normen voor de besteding van 0,7 percent van het bpp aan ontwikkeling en 2 percent aan defensie haalt. De enige manier om economische migratie te stoppen, is mensen het gevoel geven dat ze in eigen land een economische toekomst hebben.

Over verantwoord ondernemerschap zei Theresa May in Davos dat de economie zich net als elke burger aan de spelregels moet houden. Het vertrouwen in de zakenwereld is bij de bevolkingscategorie met de laagste inkomens in de EU slechts 35 percent. Daarom wil de premier in haar land hogere standaarden voor maatschappelijk en financieel verantwoord ondernemen. Dat wil zeggen dat bedrijven hun eerlijk deel van belastingen betalen, dat ze echt investeren en deel uitmaken van de gemeenschappen waarbinnen ze opereren, een verantwoord loon aan bestuurders uitkeren en verantwoording afleggen aan aandeelhouders.

Ze verwelkomde ook het pact voor verantwoordelijkheid en verantwoord leiderschap.

Het klopt dat het Verenigd Koninkrijk omzichtig te werk moet gaan bij het sluiten van handelsovereenkomsten zodat het de EU niet destabiliseert. De prioriteit van premier May is het strategisch partnerschap met de EU, maar net als andere landen streeft het VK ook naar goede relaties met de VS.

Minder een lagelooneconomie worden, is net het doel van de nieuwe strategie. Dat het Britse pond zal fluctueren in waarde ten opzichte van de euro, zorgt voor onzekerheid voor bedrijven, maar is niet nieuw. Hoe het vertrouwen in de politiek zal evolueren, is nog niet te zeggen, maar het referendum naast zich neerleggen, had daar volgens de Britse regering geen goed aan gedaan. Het valt te beargumenteren dat het niet volgen van de uitkomst van referenda in andere lidstaten ten koste gegaan is van dat vertrouwen.

Over nucleaire ontwapening had de ambassadeur geen vragen verwacht. Ze zal het voor alle zekerheid laten checken, maar het standpunt van het Verenigd Koninkrijk is dat echte multilaterale ontwapening wordt gesteund, maar geen unilaterale.

Het klopt dat de verhouding tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU zal wijzigen, maar dat moet dan in het voordeel van beide kanten zijn. De EU zal intern een visie moeten ontwikkelen waarom het beter is om lid te blijven. Het argument kan niet zijn dat het VK nadien slechter af was; net als Schengen en de eurozone voordelen hebben die het Verenigd Koninkrijk nooit genoten heeft.

Tot slot bedankt de ambassadeur de commissie voor de uitnodiging. Zij is bereid om in de toekomst verder van gedachten te wisselen als er bijkomende vragen mochten zijn.

Rik DAEMS,
voorzitter

Herman DE CROO
Joris POSCHET,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CETA	Comprehensive Economic and Trade Agreement
bbp	bruto binnenlands product
EU	Europese Unie
G7	Groep van Zeven
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
UKIP	UK Independence Party
VK	Verenigd Koninkrijk
VS	Verenigde Staten
WHO	Wereldhandelsorganisatie